

Hodnocení přednášky pro odbornou veřejnost

Masarykova univerzita**Fakulta****Obor řízení****Uchazeč****Pracoviště uchazeče****Datum přednášky****Téma přednášky****Přítomno posluchačů****Pověření hodnotitelé**

(členové komise)

Přírodovědecká

Zoologie

RNDr. Eubomír Vidlička, CSc.

Ústav zoológie SAV

24. 11. 2016

Sexuálne správanie švábov (Blattaria) a jeho interakcie s morfológiou

66 (viz prezenční listina – příloha hodnocení)

Prof. Mgr. Stanislav Pekár, PhD.

Doc. RNDr. Pavel Saska, PhD.

Doc. RNDr. Alois Honěk, CSc.

Doc. Mgr. Petr Bogusch, PhD.

Prof. Ing. Milada Bocáková, PhD.

Text hodnocení

Habilitační komise vybrala první z témat připravených habilitantem:

1. Sexuálne správanie švábov (Blattaria) a jeho interakcie s morfológiou
2. Šváby (Blattaria) a ich habitaty
3. Spoločenstvá sieťokřídlovcov (Neuroptera) v horskom prostredí na príklade Tatier

Habilitant započal přednášku popisem funkce sexuálního chování. Podotknul, že sexuální chování každého druhu je podmíněné jeho morfologií. Švábi mají velice komplikovanou stavbu pohlavních orgánů, což se projevuje i ve složitosti epigamního chování, které je charakteristické pozoruhodnou mezidruhovou variabilitou. Švábi využívají při hledání partnera a také v průběhu námluv různé chemické signály produkované samci nebo samicemi. Chemické látky jsou produkovány žlázami na abdominálních tergitech samců. K navázání kontaktu mezi pohlavími používají akustické signály. Kopulace se účastní vnější pohlavní orgány, které jsou u samců silně asymetrické, a u samic spíše symetrické. U samců pohlavní orgány zabezpečují uchycení samice. Některé struktury samčího pohlavního orgánu se mohou v případě vícenásobného páření podílet i na ovlivnění otcovství. I samice mohou ovlivnit otcovství a to prostřednictvím druhově-specifické a poměrně složité stavby spermaték, ve kterých dokážou uchovávat spermie po delší dobu. Schopnost přijmout a uchovávat spermie je podmíněná i činností spermatekálních žláz.

Přednáška trvala 80 min a po ní následovala 15 min živá diskuse. V diskusi byly položeny následující dotazy: Pamatuje si samice vlastnosti samce, se kterým se pářila a ovlivní to výběr spermií? (student), Do jaké míry je tvar spermaték artefaktem fixování? (P. Saska), Jaký mechanismus spouští receptivitu samic u akustických námluv? (student), Jakým způsobem signalizuje samec samici, že se hodlá pářit? (J. Sychra), Jsou morfologické a behaviorální znaky využívány v současné fylogenezi? (P. Bogusch), Jaké faktory ovlivnily vývoj různých

reprodukčních strategií? (S. Pekár), Jak se provádějí pozorování páření švábů – ve skupině nebo samostatně? (A. Honěk), Souvisí pilovitý tvar tykadel u samce s jeho schopností lépe cítit feromony samice? (P. Bogusch), Dochází u příbuzných druhů k hybridizaci? (S. Pekár),

Přednes kandidáta byl velice poutavý, srozumitelný, a na vysoké odborné úrovni. Kandidát ukázal, že má široký přehled a encyklopedické znalosti problematiky. Jeho vystupování bylo suverénní a jeho reakce na položené dotazy byla okamžitá a zasvěcená. Prezentace byla graficky dobře vypracovaná doplněná ukázkou živých švábů. Celkově byla přednáška velice zajímavá a publikem dobře přijata.

Závěr

Přednáška **Lubomír Vidličky** „*Sexuálne správanie švábov (Blattaria) a jeho interakcie s morfológiou*“, přednesená v rámci habilitačního řízení, **prokázala** dostatečnou vědeckou kvalifikaci a pedagogickou způsobilost uchazeče, standardně požadovanou v rámci habilitačních řízení v oboru Zoologie.

V Brně dne 24. 11. 2016

Prof. Mgr. Stanislav Pekár, PhD.

Doc. RNDr. Pavel Saska, PhD.

Doc. RNDr. Alois Honěk, CSc.

Doc. Mgr. Petr Bogusch, PhD.